

Na okładce: Ganełk zabytkowej chaty z 1772 r. w okolicach Puszczy Kampinowskiej.
Obok: wnętrze jw. Fot. J. Szatygin

Cenne, bezcenne/ utracone

Rada redakcyjna Monika Kuhnke, Jacek Miler,
Piotr Ogrodzki, Urszula Paszkiewicz

Redaktor naczelny Barbara Kobielska

Oprac. graficzne Karvázy©, Bartek Szlązak

Oprac. redakcyjne Krystyna Juriewicz

Korekta Krystyna Juriewicz, Maja Strzeżek

Tłumaczenie Marzenna Rączkowska

Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych

00-461 Warszawa, Al. Ujazdowskie 6; tel./faks 62104 45; tel. 628 22 85

Ministerstwo Kultury. Departament Dziedzictwa Narodowego

00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17; tel./faks: 826 30 59

Redakcja: Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych,

00-461 Warszawa, al. Ujazdowskie 6, tel./faks: 621 04 45, tel.: 628 22 85

Wydawca **pagina** sp. z o.o. 02-878 Warszawa, ul. Gajdy 38a

Zamówienia na egzemplarze prosimy kierować pod adresem redakcji

Druk i oprawa: Rzeszowskie Zakłady Graficzne S.A.

3
Zmiany organizacyjne
w strukturach Ministerstwa
Kultury po likwidacji Urzędu
Generalnego Konserwatora
Zabytków
Piotr Ogrodzki

4
Co straciło Muzeum
w Przeworsku
Piotr Ogrodzki

6
Skarby i cmentarzyska...
taka gmina
Robert Różycki

8
Cenne, bezcenne... bezbronne?
Wojciech Ziółkowski

12
Straty wojenne 1939–1945
Maria Romanowska-Zadrozna

13
Poszukiwania
w amerykańskich muzeach
Piotr Ogrodzki

14
Katalog strat
Monika Barwik

18
Ameryka łacińska.
STO ZAGINIONYCH OBIEKTÓW
Piotr Ogrodzki

20
Formy fałszertsw.
Zniekształcanie i poprawianie
dzieł sztuki.
Janusz Mróz

22
Obraz Matki Boskiej
z Dzieciątkiem
Dorota Píramidowicz

24
Mazowiecki świadek
Jerzy Szałygin

26
Sztandary legionistów
z San Domingo
Andrzej Ziółkowski

29
HEREIN – europejskie
dziedzictwo kulturalne
w Internecie
Paweł Szlachetko

30
Kościoł Świątych Apostołów
w Konstantynopolu
Mirosław Barwik

32
Summary

Zmiany organizacyjne

w strukturach Ministerstwa Kultury po likwidacji Urzędu Generalnego Konserwatora Zabytków

Jedną z wielu instytucji centralnych zlikwidowanych w 2002 r. był Urząd Generalnego Konserwatora Zabytków.¹ Zadania dotychczas realizowane przez tę instytucję przejął Minister Kultury.

Zarządzenie nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. (Monitor Polski z dnia 5 kwietnia 2002) nadało Ministerstwu Kultury nowy statut. W strukturze organizacyjnej ministerstwa pojawiły się nowe departamenty: Departament Filmu (przejął zadania zlikwidowanego Komitetu Kinematografii) oraz Departament Ochrony Zabytków i Departament Dziedzictwa Narodowego.

Szczegółowy zakres zadań realizowanych przez poszczególne departamenty został sprecyzowany w regulaminie Ministerstwa Kultury (Zarządzenie nr 28 Ministra Kultury z dnia 26 kwietnia 2002 r.). W myśl tego regulaminu, sprawy dotychczas prowadzone przez Urząd Generalnego Konserwatora Zabytków zostały przejęte przez:

- Departament Ochrony Zabytków (wszystkie zagadnienia merytoryczne),
- Biuro Administracyjne (obsługa finansowo-księgową i administracyjną),
- Biuro Kadr (sprawy osobowe pracowników).

Paragraf 9 regulaminu organizacyjnego precyzuje zadania ogólne, które dotyczą wszystkich departamentów Ministerstwa Kultury. Należą do nich m.in.:

- prace na rzecz ochrony dziedzictwa kulturalnego, realizacja mecenatu państwa nad kulturą oraz jej promocja,
- współdziałanie w realizacji działań w zakresie zadań promocyjnych i dostosowawczych w ramach procesu integracji z Unią Europejską,
- realizowanie zadań wynikających z nadzoru ministra nad działalnością państwowych i samorządowych instytucji kultury oraz instytucji filmowych,
- wykonywanie i koordynowanie zadań w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, a także szczególnych zagrożeń, wynikających z odrębnych przepisów.

Wśród zadań obu departamentów na szczególną uwagę zasługują te, które bezpośrednio wiążą się z bezpieczeństwem dóbr kultury. Departament Dziedzictwa Narodowego sprawuje czynności wynikające z nadzoru ministra kultury nad mu-

zeami. Prowadzi sprawy związane z ochroną i zabezpieczeniem muzeów (w tym również i nad zabezpieczeniem konserwatorskim zbiorów muzealnych). Do jego zadań należy również prowadzenie ewidencji ruchomych i nieruchomych dóbr kultury związanych z Polską, a znajdujących się poza naszymi granicami w wyniku grabieży wojennych, nielegalnego wywozu czy zmian w przynależności terytorialnej. Niezależnie od prowadzenia ewidencji strat, jednym z zadań departamentu jest organizowanie poszukiwania utraconych dóbr kultury.

Dla działalności wystawienniczej muzeów ważne jest prowadzenie przez Departament Dziedzictwa Narodowego spraw związanych z udzieleniem przez Skarb Państwa poręczenia wypłaty odszkodowań z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży ubezpieczonych eksponatów składających się na wystawy artystyczne.

Do zadań Departamentu Ochrony Zabytków należy w szczególności:

- wykonywanie i koordynacja zadań wynikających z polityki rządu w zakresie ochrony zabytków,
- opracowywanie projektów „Krajowych programów konserwacji zabytków” oraz koordynacja i kontrola realizacji tych programów,
- nadzór nad wykonaniem merytorycznych zadań wojewódzkich oddziałów Służby Ochrony Zabytków,
- prowadzenie spraw związanych z wydawaniem zezwoleń i zaświadczeń na wywóz dóbr kultury lub przedmiotów o cechach dóbr kultury za granicę,
- prowadzenie obsługi rzeczoznawców ministra,
- organizowanie i koordynacja działań związanych z zabezpieczeniem przeciwwłamaniowym i przeciwpożarowym zabytków oraz zapobieganie przestępstwom skierowanym przeciwko zabytkom, a także współpraca w tych sprawach z policją, prokuraturą, administracją celną, strażą pożąmą i Strażą Graniczną.

Departament Ochrony Zabytków i Departament Dziedzictwa Narodowego podlegają Generalnemu Konserwatorowi Zabytków, Sekretarzowi Stanu w Ministerstwie Kultury, Pani Aleksandrze Jakubowskiej. ♦

¹ W Ministerstwie Kultury zlikwidowano również Komitet Kinematografii.